

18.11.2020

VN/18196/2020

Sosiaali- ja terveysvaliokunta

Viite: Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 181/2020 vp)

SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNNALLE

Valiokunta pyytää sosiaali- ja terveysministeriön vastinetta Melan ja MTK:n valiokuntaan toimittamista asiantuntijalausunnoista. Lausunnoissa kannatetaan esitettyjä muutoksia, mutta niissä esitetään voimaantulon osalta muutoksia. Lausunnonantajat katsovat, että eräiltä osin säännöksiä on voitava soveltaa myös ennen lain voimaantuloa sattuneisiin vahinkotapahtumiin.

Mela esittää, että vahinkotapahtuman sattumisajankohdan sijaan voimaantulo ansionmenetykskorvauksen jakamiseen sekä Mela päivärahaa koskevien säännösten osalta sidottaisiin ajankohtaan, johon työkyvyttömyysjakso kohdistuu. Takautuvasti maksettavaa työkyvyttömyyseläkettä koskevien ehdotusten osalta ratkaisevaa puolestaan olisi työkyvyttömyyseläkepäätöksen antamisajankohta.

MTK puolestaan katsoo ensiksi mainitun asian osalta ratkaisevaa olevan maksamisajankohdan ja jälkimmäisen asian osalta kuten Mela eli ratkaisevaa olisi työkyvyttömyyseläkepäätöksen antamisajankohta.

Sosiaali- ja terveysministeriön vastine - voimaantulo

Sosiaali- ja terveysministeriö katsoo edelleen, että voimaantulo tulisi säätää esityksessä ehdotetulla tavalla. Vahinkotapahtuman sattumisajankohdan mukaan määräytyvä sovellettava laki on vakuutuslainsäädännössä lähes poikkeukseton pääsääntö ja koskee vahinkovakuutuksessa korvaamista koskevia säännöksiä. Menettelyllisten säännösten osalta tästä voidaan poiketa. Ministeriö katsoo, että lausuntopyyntöjen kohteena olevat säännökset ovat korvaamista koskevia, koska niissä säädetään siitä, kenelle korvaus maksetaan. Säännöksillä on siten vaikutusta korvaukseen ja sen määrään. Mikäli säännöksiä sovellettaisiin taannehtivasti, kuten lausunnonantajat esittävät, muuttuisi korvausoikeus siitä, mitä se vahingon sattumishetkellä voimassaolevan säännöksen mukaan olisi ollut.

Maksamista koskevat säännökset sisältyvät työtapaturma- ja ammattitautilaissa toimeenpanosäännöksiä koskevaan osaan ja tämän luvun säännöksiä sovelletaan siirtymäsäännösten mukaan pääsäännöstä poiketen myös ennen lain voimaantuloa sattuneisiin vahinkotapahtumiin. Näin on säädetty, koska säännökset ovat pääosin menettelyllisiä. On kuitenkin huomattava, että tuolloinkaan vuonna 2016, kun uudet tapaturmalait tulivat voimaan, korvauksen kohdistumista ja korvausoikeutta taikka korvauksen määrää koskevia säännöksiä ei ulotettu koskemaan ennen lakien

voimaantuloa sattuneisiin vahinkotapahtumiin vaan näihin sovelletaan edelleen vahinkotapahtuman sattumishetkellä voimassa olleita tapaturmalakeja.

Ministeriö toteaa, että pääsäännön mukainen lain soveltaminen turvaa esitettyjä vaihtoehtoja paremmin vakuutettujen yhdenvertaisen kohtelun, koska sovellettava laki ja näin olleen perusta korvauksen määräytymiselle ei ole riippuvainen esimerkiksi hoidon tai toimeenpanon ajoittumisesta. Vakuutuslainsäädännössä vahinkotapahtuman sattumisajankohdan mukaan määräytyvä lain soveltaminen on tärkeä myös korvausvastuun ja korvausten rahoitukseen liittyvän ennakoitavuuden näkökulmasta.

Pääsäännön mukaisesta voimaantulosta poikkeamiseen tulee löytyä painavia perusteita. Painavia perusteita pääsäännöstä poikkeamiselle vahinkovakuutusta koskien on ollut vähän. Eräs tällainen oli tapaturmavakuutuslain muutos 486/2015; HE 277/2014 vp ja tällöinkin peruste poikkeamiselle johtui Euroopan Unionin tuomioistuimen ratkaisusta (C-318/13).

Sosiaali- ja terveysministeriö katsoo, että lausunnossa esiin tuodut näkemykset ovat sinänsä ymmärrettäviä, mutta eivät riittävän painavia syitä poiketa vakuutuslainsäädännössä vakiintuneesta pääsäännöstä. Puheena olevalla esityksellä korjataan puheena olevat epätarkoituksenmukaiset tilanteet ja jatkossa näitä ei enää syntyisi. Tämä on keskeistä ja ehdotettujen muutosten tarkoitus. Tapauksia, jotka jäävät esitetystä voimaantulosta johtuen uusien säännösten ulkopuolelle on hyvin vähän. Esityksen vaikutuksissa on tuotu esiin kappalemääriä vuositasolla. Yksittäisissä tapauksissa takaisinperintää on lisäksi mahdollista tietyin edellytyksin kohtuullistaa, vaikka lähtökohtaisesti liikamaksu onkin perittävä takaisin.

Osastopäällikkö

Heli Backman

Hallitussihteeri

Tiina Muinonen

Asiakirjan sähköinen allekirjoitus
Elektronisk underskrift av dokument
Electronic signature of a document

Asia / Sak / Case:

VN/18196/2020

STM; Hallituksen esitys maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Asiakirja / Dokument / Document:

VN/18196/2020-STM-22

STM vastine StV HE 181 2020 vp 18.11.docx

Allekirjoitukset / Underskrifter / Signatures:

Allekirjoittaja Undertecknare Signed by	Allekirjoituspäivämäärä Datum för underskrift Date of signature	Varmenteen myöntäjä Certifikatutfärdare Certificate issued by
Muinonen Tiina 91186520M	2020-11-18T17:59:31	C=FI, O=Vaestorekisterikeskus CA, OU=Organisaatiovarmenteet, CN=VRK CA for Organisational Certificates - G3\ OK
Backman Heli 91228690Y	2020-11-18T18:03:45	C=FI, O=Vaestorekisterikeskus CA, OU=Organisaatiovarmenteet, CN=VRK CA for Organisational Certificates - G3\ OK

Sähköinen varmennetieto / Elektronisk certifikatuppgift / Electronic certificate information:

15780b1d01646ae5efd0e2a051a97b0d9facb644312cd81133d163e1926de5fe